Waarom een christelijke zorgpolis?

Katholiek Nieuwsblad, 7 oktober 2005
door prof.dr. H. Jochemsen en dr. R. Seldenrijk

KatholiekNieuwsblad

Van christelijke zijde wordt al jaren geprotesteerd tegen de plicht verzekerd te zijn voor handelingen die men als ethisch onjuist ziet, zoals abortus. Biedt het nieuwe zorgstelsel kansen?

Waar gaat het over? Per 1 januari 2006 wordt een nieuw zorgstelsel ingevoerd. Daarin wordt voorzien in een basispakket dat voor iedereen (ongeveer) gelijk zal zijn met daarnaast mogelijkheden van aanvullende verzekeringen. De verzekeraar heeft in dat stelsel een aannameplicht en een zorgplicht tegenover de burger/cliënt, maar is vrij te beslissen met welke zorgaanbieders (artsen, instellingen e.d.) contracten worden afgesloten.

Zorgstelsel en ethiek
Nu is van christelijke zijde al jaren geprotesteerd tegen de plicht verzekerd te zijn voor handelingen die men als ethisch onjuist ziet. Daarbij zijn vooral abortus provocatus en euthanasie genoemd, maar het gaat om meer verrichtingen. Discussies in de Tweede Kamer over deze kwestie hebben opgeleverd dat verzekeraars polissen mogen aanbieden waarin bepaalde voorzieningen worden uitgesloten.

Dit zal geen gevolg hebben voor de premie ook al omdat de kosten gemoeid met die verrichtingen een zeer gering percentage van de totale kosten betreft. Het gaat degenen die zulke voorzieningen niet in een collectieve verzekering willen, ook niet om een goedkopere polis maar om het principe. De bewering dat de christelijke zorgpolissen die nu op de markt zijn, in feite weinig verschillen van het gewone basispakket, is op zichzelf in kwantitatief opzicht juist. Inderdaad kunnen nu belangrijker verschillen tot uitdrukking komen in aanvullende verzekeringen, maar die zijn niet verplicht en daar hebben zorgverzekeraars in ieder geval de vrijheid om aan te bieden wat men op de markt denkt kwijt te kunnen.

Is er dan nog wel reden om voor christelijke zorgpolis te kiezen? Naar onze overtuiging is daarmee niet alles en zelfs het belangrijkste niet gezegd. Wij noemen twee aanvullende overwegingen. In de eerste plaats de positie van de christelijke zorg op de lange termijn. En in de tweede plaats de symbolische betekenis van de keuze voor een christelijke zorgpolis.

Langere termijn
In de huidige stelselwijziging worden ziekenfonds en particuliere verzekering in één basispakket opgenomen. Het is niet geheel duidelijk wat er op langere termijn met de AWBZ gebeurt. Eerdere plannen om die met het basispakket samen te voegen, lijken nu van de baan. Wel is denkbaar dat delen daaruit – zoals kortdurende psychiatrische hulp – in het basispakket komen. Dan kan een christelijke zorgpolis van belang blijken om voor die zorg christelijke zorgaanbieders beschikbaar te houden. Nu al zien wij dat bij de uitvoering van de AWBZ-zorg door verzekeraars en zorgkantoren er regionaal een sterke druk is op organisaties om samen te werken, om niet te zeggen te fuseren en om gezamenlijk ketenzorg te organiseren. Daarbij wordt voor relatief kleine orthodox-christelijke instellingen vaak geen ruimte geboden.

Wanneer er geen verzekeraars zijn die juist ook christelijke zorgaanbieders willen contracteren, dan is die zorg eenvoudigweg niet meer aanwezig. En als nu niet voldoende mensen kiezen voor een christelijke zorgpolis, dan zal die straks niet meer bestaan. Voor het voortbestaan van christelijke zorg die we allen van belang vinden, kon het wel eens van levensbelang blijken te zijn dat nu mensen kiezen voor een christelijke zorgpolis.

Protest

In de tweede plaats is er de symbolische betekenis. In het gewone spraakgebruik heeft ‘symbolisch’ vaak de bijklank van ‘niet echt van betekenis’. Bijvoorbeeld iets kopen voor een symbolisch bedrag. Maar over de betekenis van symbolen en symbolisch gedrag is meer te zeggen. We geven twee voorbeelden.

Toen koning Boudewijn bij de legalisering van abortus in België voor een dag zijn koningschap neerlegde om die wet niet te hoeven tekenen, was dat een symbolische daad. De wetgeving ging toch door. Is daarmee die daad onzinnig geweest, zonder betekenis? Die stap kan ook worden gezien als een waardig protest tegen een wet die hij als onaanvaardbaar beschouwde.

Het tweede voorbeeld dat we willen noemen is het uitwisselen van ringen bij de huwelijkssluiting. Die ringen zullen op zichzelf weinig bijdragen aan de kwaliteit van het huwelijk. Kunnen we die symbolische handeling dan maar beter afschaffen? Wij menen van niet.

We zien dat symbolische handelingen wezenlijk behoren bij het menselijk bestaan en het leven en levensuitingen betekenis geven. Welnu, het kiezen voor een christelijke zorgpolis zien wij als een waardig protest tegen het feit dat verrichtingen die naar de overtuiging van betrokkenen op ethische gronden niet in de gezondheidszorg thuishoren, in een collectieve verzekering zijn opgenomen en daarmee een publieke ethische legitimatie krijgen. Een protest dat de schijnbare consensus op dit punt doorbreekt en een andere weg wil wijzen, namelijk van zorg in plaats van doden.

prof. dr. H. Jochemsen, is voorzitter van Kiezen met Zorg, Driepartijenoverleg in de christelijke zorg.
dr. R. Seldenrijk is directeur van de Nederlandse Patiënten Vereniging en deelnemer Kiezen met Zorg.

Overgenomen met toestemming van Katholiek Nieuwsblad.